

Posudek disertační práce Markéty Janatové

Církevní textil období historismu

Paramenta období historismu v 19. století představují nezanedbatelnou součást v dějinách uměleckého řemesla. Předložená disertační práce představuje proto téma, v umělecko-historické literatuře zcela původní a nezpracované. Diplomantka se s tímto nelehkým úkolem úspěšně vypořádala důkladným a hlubokým studiem především aktivit Křesťanské akademie, kde jsou zpracovány dosud především práce z kovů, zejména zlatnictví.

M. Janatová sleduje obecnou dějinnou situaci ve druhé polovině 19. století a zahraniční vlivy na domácí prostředí. Následují dějiny Křesťanské akademie a Paramentického ústavu. Zde jsou uvedeny významné osobnosti českého kulturního prostředí /J. Mocker, V. Barvitijs, K. Hilbert/. Jejich jména jsou obvykle citována v kontextech dějin architektury a dalších oborech uměleckého řemesla. Jejich podíl v tvorbě církevních textilií autorka vyzdvihla do dosud neznámého povědomí. Patříšná textová část je věnována osobě Josefa Panty, zejména jeho autorsky doloženým paramentům. Mimořádně Křesťanské akademie se M. Janatová dále věnuje tvorbě Bedřicha Wachsmanna, Jana Kouly a zapomínané návrhářské činnosti Josefa Šímy staršího.

Následuje metodicky promyšlená stať kde jsou kombinovány aspekty chronologické a autorské, které tvoří náplň významné čtvrté kapitoly předložené disertační práce. Rozbor použitých materiálů, tkanin, textilních technik a pojednání o tématech jednotlivých textilií ukazuje, že převládala pro Čechy typická technika výšivky.

V tomto směru předcházela psaní disertační práce důkladná studia, kde projevila M. Janatová hluboké znalosti historie českých paramentů od středověku. Jedná se především o figurální náměty, které provázejí české kasule od 14. století. Srovnáním domácích a cizích impulsů ze světových sbírek /něm., franc., švédských/ docíluje autorka přesvědčivosti svých tvrzení.

V pojednání o florálním dekoru postrádám hlubší zamyšlení

naď obsahem jednotlivých typů květin /kasule obr. 58,59,64,65, 68,71, mitra 67/. Ve druhé polovině 16. století tvořily náplň islámského umění osmanských Turků především květy t.zv. "Quatre Fleur" stylu, kam patří karafiát, růže /rosa orientalis/, plod granátového jablka a zejména tulipán /tulipa gesneriana/. Textilie, zejména brokáty s tímto dekorem byly dováženy do střední Evropy prostřednictvím obchodních center v Benátkách a v Janově. Květy, k nimž patřila ještě konvalinka, komponovány do vlnitých, spirálovitě vzestupných kompozic, jsou vzorem pro většinu českých vyšíváných kasulí z konce 16. a počátku 17. století /UPM - kasule i.č. 75 448 5035, Národní museum, kasule z bílého batistu se světle modrou vyšivkou/.

Připomínky lingvistického charakteru, přechodníky, alianční rodové znaky a pod. reprezentují jen drobná upřesnění. Tyto i předchozí připomínky nesnižují hodnotu předložené disertační práce. Ta je psána kultivovaným jazykem a bohatým slovníkem. Množství sebraného materiálu, vedle muzejních sbírek jsou to i fondy četných klášterů a sakristie některých dnes funkčních kostelů, je zpracováno formou seriózních rozborů a vyčerpávajících překládů.

S poukazem na kvalitu zpracování tohoto zcela původního námětu doporučuji disertační práci Mgr. Markéty Janatové k obhajobě.

doc.PhDr. Jana Kybalová, CSc

Praha, 27. ledna 2006